

POSTANOWIENIE

Dnia 29 listopada 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Kazimierz Zawada (przewodniczący)

SSN Bogumiła Ustjanicz (sprawozdawca)

SSN Dariusz Zawistowski

w sprawie z powództwa M. M.

przeciwko Miastu P.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 29 listopada 2012 r.,

zażalenia powódki na postanowienie o kosztach

zawarte w pkt. 2 wyroku Sądu Okręgowego w P.

z dnia 24 stycznia 2012 r.,

1) oddala zażalenie;

**2) zasądza od powódki na rzecz pozwanego kwotę 120 zł
(sto dwadzieścia) tytułem kosztów postępowania
zażaleniowego.**

Uzasadnienie

Zaskarżonym postanowieniem, zawartym w punkcie 2 wyroku Sądu Okręgowego w P. z dnia 24 stycznia 2012 r., zasądzone od powódki na rzecz pozwanego kwotę 135 zł tytułem kosztów postępowania apelacyjnego. Z uzasadnienia tego rozstrzygnięcia wynika, że oparte zostało na zasadzie odpowiedzialności za wynik sprawy, którą powódka przegrała, wobec zmiany wyroku Sądu pierwszej instancji i oddalenia powództwa. Na przyznaną pozwanemu sumę składa się opłata od apelacji ustalona na kwotę 45 zł, zgodnie z art. 18 ust. 2 w związku z art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 167, poz. 1398, ze zm.) oraz wynagrodzenie pełnomocnika pozwanego w wysokości 90 zł, określone na podstawie § 6 pkt 2 i § 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.).

Powódka w zażaleniu domagała się uchylecia zaskarżonego postanowienia w całości i nieobciążania jej kosztami postępowania, zarzucając, że zainicjowana przez nią sprawa nie jest sprawą majątkową, skoro powództwo przeciwegzekucyjne dotyczyło obowiązku nałożonego na nią na podstawie art. 1050 k.p.c., a jest sprawą egzekucyjną, na co wskazuje wprost umiejscowienie art. 840 k.p.c. w części trzeciej kodeksu postępowania cywilnego zatytułowanej „Postępowanie egzekucyjne”. Z tej przyczyny zastosowanie mieć powinien § 10 ust. 1 pkt 7, a nie § 6 pkt 3 wymienionego rozporządzenia i koszty obejmować powinny sumę 68 zł (45 zł opłata sądowa i 23 zł koszty zastępstwa procesowego). W świetle poczynionych ustaleń faktycznych Sąd powinien był zastosować lub co najmniej rozważyć zastosowanie art. 102 k.p.c., skoro powódka udostępniła pozwanemu lokal, ale stanowiska tego brak w uzasadnieniu wyroku, mimo że błędne jest stwierdzenie, iż to ona przegrała sprawę. Ponadto pozwany nie przedstawił dowodów wskazujących na to, że poniósł koszty zastępstwa procesowego w żądanej wysokości.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest bezzasadne.

Orzekanie o zwrocie kosztów procesu przeciwnikowi wygrywającemu sprawę oparte jest na dwóch podstawowych zasadach - odpowiedzialności za wynik procesu i kosztów celowych - uregulowanych w art. 98 § 1 k.p.c., mającym zastosowanie w postępowaniu apelacyjnym, stosownie do art. 391 § 1 k.p.c. Sąd może zastosować również zasady uzupełniające - zawinienia, kompensaty oraz słuszności, przewidziane art. 100 do 104¹ i 110 k.p.c. Wybór jednej z wymienionych zasad uzależniony jest od wyniku sporu oraz dodatkowych okoliczności objętych wskazanymi przepisami. Strona przegrywająca proces to powód, którego powództwo zostało w całości oddalone albo pozwany, gdy powództwo zostało w całości uwzględnione. W takiej sytuacji znajdzie zastosowanie podstawowa zasad odpowiedzialności za ostateczny rezultat postępowania. Nie jest wyłączona możliwość zasądzenia od strony przegrywającej tylko części kosztów albo nieobciążenie jej w ogóle tymi kosztami, co jednak uzależnione jest od zaistnienia w sprawie wypadków szczególnie uzasadnionych, odpowiednio do zasady słuszności objętej art. 102 k.p.c., także w związku z art. 391 § 1 k.p.c. Dopuszczalność przyjęcia przez sąd tej zasady, zarówno na wniosek strony, jak i z urzędu, nie oznacza obowiązku rozważania w motywach orzeczenia każdej sprawy, w której za miarodajną uznał zasadę odpowiedzialności za wynik sporu, przyczyn niezastosowania zasady słuszności, zwłaszcza gdy w jego ocenie nie zaszyły wypadki szczególnie uzasadnione. Nie należy do zakresu pojęciowego wypadków szczególnie uzasadnionych twierdzenie strony, która przegrała proces, że wyrok jest błędny. Niedopuszczalne jest kontrolowanie, w ramach rozpoznawania zażalenia na rozstrzygnięcie o kosztach procesu, prawidłowości prawomocnego już orzeczenia sądu o przedmiocie sporu. Z tej przyczyny za bezprzedmiotowe uznać należało pretensje żalącej się kierowane do tego orzeczenia. Niezasadne było również odwołanie się do powinności nieobciążania jej kosztami postępowania apelacyjnego, ponieważ motywy zażalenia nie wskazują

na to, że wypadki szczególnie uzasadnione zaistniały w tej sprawie i przemawiały za zastosowaniem zasady słuszności.

Sprawa obejmująca powództwo przeciwegzekucyjne (art. 840 k.p.c.) nie należy do spraw egzekucyjnych, rozumianych jako rodzaj spraw cywilnych związanych ze stadium wykonawczym postępowania cywilnego. Stanowi ono samodzielne powództwo, którego istotą jest ukształtowanie prawa określonego w tytule wykonawczym jako następstwo zdarzeń wymienionych w art. 840 § 1 k.p.c. Postępowanie procesowe, mające na celu rozpoznanie go, mimo wielu odrębności, prowadzone jest według zasad ogólnych. Nie ma znaczenia, usytuowanie tych powództw w części trzeciej kodeksu postępowania cywilnego, zwłaszcza że wyodrębnione zostały dziale VI. Wskazuje to jedynie na związek powództwa z tytułem wykonawczym. O jego rozpoznawczym charakterze decyduje materialnoprawna podstawa.

Wniesione przez żalącą się powództwo jest sprawą majątkową. O majątkowej lub niemajątkowej naturze powództwa decyduje jego przedmiot. Oznacza to, że jeśli przedmiotem powództwa jest prawo lub obowiązek o charakterze majątkowym, to sprawa ma majątkowy charakter. Niemajątkowa istota objętego powództwem prawa lub obowiązku przemawia za uznaniem, że sprawa zaliczona być powinna do kategorii spraw niemajątkowych. Decydujące znaczenie ma ustalenie, czy zgłoszone żądanie łączy się ze sferą praw majątkowych, jak też, czy w określony sposób wpływa na sferę stosunków majątkowych stron. W rozpoznawanej sprawie odnieść to należy do charakteru prawa objętego tytułem wykonawczym. Skoro zobowiązanie do udostępnienia lokalu mieszkalnego wiąże się z gospodarowaniem przez pozwanego zasobem mieszkaniowym gminy (art. 20 i nast. ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie ustawy Kodeks cywilny - j.t. Dz. U. z 2005 r., Nr 31, poz. 266), a w jego ramach z określaniem rozmiaru należności czynszowych, to w bezpośredni sposób oddziałuje na sferę praw majątkowych obu stron. Prawidłowo zatem sprawa zaliczona została przez Sądy obu instancji do kategorii spraw majątkowych, a opłata ustalona w oparciu o art. 13 ust. 1 u.k.s.c., czego żaląca się nie zakwestionowała. Nie ma podstaw do odmiennej kwalifikacji tej sprawy dla potrzeb ustalania rozmiaru wynagrodzenia

pełnomocnika pozwanego. Prawidłowo Sąd Okręgowy określił je w oparciu o § 6 pkt 2 w związku z § 12 ust. 1 wym. rozp. Nie zasługuje na podzielenie stanowisko żalącej się, że pozwany, żądając zasądzenia kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych powinien wykazać, że poniósł koszty związane z tym wynagrodzeniem, ponieważ obowiązek taki nie wynika ani z art. 98 § 1 i 3 w związku z art. 391 § 1 k.p.c., w których jest mowa o kosztach niezbędnych do celowej obrony, ani postanowień wym. rozp.

Z powyższych względów bezzasadne zażalenie podlegało oddaleniu na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 i art. 398²¹ k.p.c. Orzeczenie o kosztach postępowania zażaleniowego oparte zostało na zasadzie odpowiedzialności za wynik sprawy na tym etapie, stosowanie do art. 98 § 1 w związku z art. 391 § 1, art. 394¹ § 3 i art. 398²¹ k.p.c. oraz § 6 pkt 1 w związku z § 12 ust. 1 pkt 2 wym. rozp.